

**Agnieszka
Juchno-Marcjan
Karolina
Sekuła-Barańska**

ROZWÓD PRAKTYCZNY PRZEWODNIK

**Agnieszka
Juchno-Marcjan
Karolina
Sekuła-Barańska**

ROZWÓD PRAKTYCZNY PRZEWODNIK

 Wolters Kluwer

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Warszawa 2022

Stan prawny na 1 października 2022 r.

Wydawca
Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący
Kinga Zając

Opracowanie redakcyjne
JustLuk

Projekt okładki, stron tytułowych i przekładek
Wojtek Janikowski

prawoLubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2022

ISBN 978-83-8286-894-4

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
Rozdział 1	
Chcę rozwodu	17
1.1. Uwagi wstępne	17
1.2. Po pierwsze – wina	24
1.3. Po drugie – władza rodzicielska i kontakty z dzieckiem	32
1.3.1. Uwagi wstępne	32
1.3.2. Władza rodzicielska	34
1.3.2.1. Uwagi ogólne	34
1.3.2.2. Przeciwnstawne wnioski rozwodzących się małżonków o powierzenie władzy rodzicielskiej jednemu z nich z jednoczesnym ograniczeniem jej wykonywania drugiemu z rodziców	35
1.3.2.3. Żądanie jednego z rozwodzących się małżonków, by powierzyć mu pełną władzę rodzicielską z jednoczesnym ograniczeniem wykonywania władzy drugiemu z rodziców oraz żądanie drugiego z małżonków, by pozostawić pełną władzę rodzicielską obojgu rodzicom	36

1.3.2.4. Zgodny wniosek o powierzenie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców i spór co do zakresu spraw istotnych, o których powinni decydować oboje z rodziców	38
1.3.3. Kontakty	40
1.4. Po trzecie – alimenty	43
1.4.1. Uwagi wstępne	43
1.4.2. Możliwości finansowe	44
1.4.3. Usprawiedliwione potrzeby dziecka	47
1.4.3.1. Uwagi wstępne	47
1.4.3.2. Ogólne wydatki związane z utrzymaniem mieszkania/domu w przeliczeniu miesięcznym	47
1.4.3.3. Koszty utrzymania dziecka	48
1.5. Alimenty na małżonka	53
1.6. Pozostałe kwestie warte wspomnienia	59
1.6.1. Uwagi wstępne	59
1.6.2. Sprawy mieszkaniowe i eksmisja	59
1.6.3. Podział majątku w ramach postępowania o rozwód ...	61
Suplement – przydatne orzecznictwo do rozdziału 1	63

Rozdział 2

Rozwodzimy się	79
2.1. Uwagi wstępne	79
2.2. Zabezpieczenie powództwa	79
2.2.1. Uwagi wprowadzające	79
2.2.2. Zabezpieczenie miejsca pobytu dziecka	82
2.2.3. Zabezpieczenie kontaktów	85
2.2.4. Zabezpieczenie kosztów utrzymania rodziny	87
2.3. Wspólność majątkowa	92
2.3.1. Uwagi wstępne	92
2.3.2. Co w przypadku ustania wspólności będziemy mogli podzielić?	93
2.3.3. Darowizny i spadki poza majątkiem wspólnym, czyli co wydaje się wspólne, a jest tylko męża lub tylko Twoje	94

2.3.4. Podział majątku wspólnego w okresie trwania wspólności ustawowej – czy jest dopuszczalny?	95
2.3.5. Wspólny majątek – wspólne długi	97
2.3.6. Rozdzielność majątkowa – wybawienie czy pułapka?	98
2.3.7. Ważne powody, dla których ma być orzeczona rozdzielność	101
2.4. Pierwsze pisma w sprawie o rozwód	102
2.4.1. Uwagi wstępne	102
2.4.2. Pozew o rozwód	103
2.4.3. Odpowiedź na pozew	113
2.5. Przebieg postępowania sądowego	114
Suplement – przydatne orzecznictwo do rozdziału 2	122
Rozdział 3	
Jestem po rozwodzie	135
3.1. Wyrok	135
3.2. Zaskarżenie wyroku i apelacja	138
3.3. Prawomocny rozwód już w kieszeni	139
3.4. Modyfikacje postanowień rozwodowych w innych postępowaniach	139
3.5. Podział majątku	140
3.6. Powrót do poprzedniego nazwiska	146
Suplement – przydatne orzecznictwo do rozdziału 3	147
Koniec	155
Podsumowanie	157

WSTĘP

Czy w ostatnim czasie borykasz się z narastającym konfliktem w małżeństwie? Wiele kobiet obawia się podjęcia trudnej decyzji o rozwodzie. Jest to naturalna reakcja na nieznaną, wszak trzeba mieć na uwadze, że całe dotychczas zbudowane i ugruntowane życie może lec w gruzy. Trudniej mają kobiety, które dotychczas skupiały się wyłącznie na dbałości o dom i wychowaniu dzieci. Najczęściej żyją w przekonaniu, iż w pełni uzależniły się od współmałżonka i nie mają drogi odwrotu. Nic bardziej mylnego! Pamiętaj, nie ma sytuacji bez wyjścia. Szkopuł tkwi w tym, aby je znać.

W tym właśnie celu powstał poradnik, który ma Ci służyć pomocą i radą w tak trudnym okresie okołorozwodowym. Nasze doświadczenie zawodowe pozwala podzielić ten okres na trzy krótsze etapy: przed rozwodem, w trakcie rozwodu, po rozwodzie. Kryterium, które przesądza o takim podziale, to momenty kryzysu, wzmożonych obaw i wątpliwości, jakich doświadczają kobiety w trakcie rozwodu. Wiedzą, którą się z Tobą dzielimy, chcemy dać Ci wsparcie właśnie w tych kluczowych momentach.

Każdy rozdział książki odpowiada wyodrębnionym etapom, przy których służymy radą i wskazówkami, pokazujemy alternatywne wybory i ich możliwe konsekwencje, doradzamy, które wyjście jest najlepsze w zależności od sytuacji rodzinnej.

W publikacji omówione zostały kolejno kwestie poszczególnych etapów rozwodu, w ramach którego zostały opisane: wina, władza rodzicielska, kontakty z dzieckiem, alimenty i postępowanie sądowe.

Szczegółowo została rozpisana problematyka wyliczeń alimentacyjnych z podziałem na rodzaje wydatków i argumentację uzasadniającą uwzględnienie ich w kosztach utrzymania dziecka. Publikacja została wzbogacona również o tematykę rozdzielnosci majątkowej oraz omówienie majątków wspólnego i odrębnego. Zostały w niej zawarte także wskazówki dotyczące przygotowań do podziału majątku małżonków.

Żywimy głęboką nadzieję, że wiedza zawarta w publikacji ułatwi Ci przebrnięcie przez rozwód bez nadmiernych komplikacji i nieoczekiwanych rozstrzygnięć, czego z całego serca życzymy!

Autorki

– 1 –

KROK

Chcę rozwodu

– 2 –

KROK

Rozwodzimy się

– 3 –

KROK

Jestem po rozwodzie

Rozdział 1

CHCĘ ROZWODU

1.1. Uwagi wstępne

Tytuł rozdziału nie jest przypadkowy – dwa kluczowe słowa, od których wszystko się zaczyna. Mogą one zostać wypowiedziane podczas kłótni małżeńskich obfitujących w wiele innych, równie przykrych stwierdzeń, ale to nie one pozostają fundamentalne. Za decydujące należy uznać te słowa, które zostały wypowiedziane w tonie spokojnym i stanowczym, z których wybrzmiewa jasno sformułowany przekaz: przemyślałam to, nie chcę tak dalej żyć, chcę odejść i – co najważniejsze – znam swoje prawa i nie muszę się obawiać.

Nasza rada – kieruj się emocjami, ale w granicach rozsądku. Postanowienie o rozwodzie musi być decyzją gruntownie przeanalizowaną, dlatego już na samym początku należy mieć na uwadze kilka istotnych aspektów, które mogą rzutować na końcowe rozstrzygnięcie w wyroku rozwodowym, a w konsekwencji na Twoje dalsze życie. O czym mowa? Na czym warto skupić się najbardziej?

Po pierwsze – wina.

Po drugie – władza rodzicielska i kontakty z dzieckiem.

Po trzecie – alimenty.

Zanim przejdziemy do meritum, kilka słów o przesłankach rozkładu pożycia małżeńskiego. Dlaczego to takie ważne? Odpowiedź na to pytanie jest prosta – bez ich ziszczenia sąd nie orzeknie rozwodu, czyli powództwo oddali. Może patrzysz na to stwierdzenie z lekkim niedowierzaniem, ale tak właśnie jest. Praktyka pracy w kancelarii i na sali sądowej utwierdziła nas w tym przekonaniu. Jeśli zatem zastanawiasz się, czy zrobić ten pierwszy krok i złożyć pozew o rozwód, rozważ, czy są na to realne szanse. Do orzeczenia rozwodu przez sąd nie wystarczy powołać się na kilka większych kłótni małżeńskich, które w pewnych okolicznościach można uznać za sprowokowanie małżonka. Odpowiedz sobie bowiem na pytanie, czy potrafisz wskazać małżeństwo, które się nie kłóci i nie przechodzi większych czy mniejszych kryzysów. Jesteśmy tylko ludźmi: mylimy się, osądzamy, prezentujemy swoje racje, które nie odpowiadają oczekiwaniom odbiorcy, a potem godzimy się zgodnie ze znanym powiedzeniem „nic, co ludzkie, nie jest nam obce”. Jednak to od kalibru kłótni, ich przyczyn, długości utrzymywania się takiego stanu rzeczy oraz płaszczyzn życiowych, na których Wasze wspólne drogi się rozeszły, zależy, jak sąd oceni szanse na dalsze wspólne życie małżonków. Dlatego już na etapie formułowania wniosków w pozwie należy dobrze uargumentować przesłanki orzeczenia rozwodu.

Możemy wyróżnić przesłanki pozytywne i negatywne rozkładu pożycia małżeńskiego stron, które muszą się ziścić, żeby uzyskać wyrok rozwodowy.

Wśród przesłanek pozytywnych, a zarazem głównych wymienić należy dwie:

- 1) zupełność rozkładu pożycia oraz
- 2) trwałość rozkładu pożycia.

Co należy rozumieć przez sformułowanie „zupełność rozkładu pożycia”? W tym zakresie wyodrębniamy trzy zasadnicze płaszczyzny życiowe i nawiązujące się na tym tle więzi: duchową, fizyczną i gospodarczą.

Więź duchowa to emocje; w związku z tym w czasie procesu zawsze ze strony sądu pada pytanie: „Czy wciąż darzy Pani małżonka uczu-

ciem?”. Oczywiście w omawianym zakresie wyjaśnieniu może podlegać wiele innych kwestii, co zostanie nakreślone w dalszej części opracowania, jednakże już teraz należy się zastanowić, czy potrafisz powiedzieć, czym przejawia się brak uczucia z Twojej strony. Jeśli uważasz, że małżonek również nie darzy Cię uczuciem, to w jakich jego działaniach albo ich braku ma oparcie Twoje spostrzeżenie? Czy może jest tak, że nie macie już wspólnych tematów rozmów, a wręcz każda próba ich podjęcia kończy się sprzeczką i tylko pogłębia napięcie relacji? Może okazało się, że Wasze priorytety życiowe czy zapartywania na przyszłość są tak skrajne, że nie ma szans na ich pogodzenie? Przypuszczalnie są jeszcze inne powody takiego stanu rzeczy – zastanów się nad tym.

Kolejna więź – fizyczna – to temat o tyle trudny, że dla niektórych osób wstydlivy, ponieważ nie chcą one uzewnętrzniać tych najbardziej osobistych kwestii, co jest zrozumiałe. Niemniej jednak jeśli chcemy kompleksowo unaocznic utratę również tej więzi, musimy podać chociaż podstawowe informacje, takie jak przybliżona data ostatniego zbliżenia fizycznego. Jest to ważna informacja dla sądu, która pozwala ocenić, czy istnieje jakakolwiek szansa na powrót i pogodzenie się małżonków. Nie wymaga głębszych rozważań fakt, iż w przypadku dalszego współżycia małżonków ze sobą szanse na poprawę ich relacji są spore; podobnie dzieje się, gdy zawodzi więź fizyczna, zaś ta duchowa jest wciąż silna. Być może podjęcie wspólnej terapii małżeńskiej ułatwi wzajemnie zrozumienie potrzeb i małżonkowie na nowo nauczą się ze sobą rozmawiać; niewykluczone, że wystarczy jedynie szczerza rozmowa i wyartykułowanie własnych potrzeb.

Wskazane więzi zazębiają się i korelują ze sobą – rozważ, jak to wygląda u Ciebie. Bądź świadoma problemu i przygotuj się na prezentację konkretnej argumentacji przed sądem.

Do omówienia została jeszcze jedna więź – gospodarcza, czyli najkrócej mówiąc, odpowiedzi na pytania: Czy wspólnie zamieszkujecie? Czy prowadzicie wspólne gospodarstwo domowe? Czy macie wspólny budżet, czy gospodarujecie nim wspólnie itd.? Nie chodzi przy tym o kilkudniowy pobyt poza domem, kiedy pokłóciliście się, a małżonek

czy Ty sama postanowiliście pomieszkać kilka dni u przyjaciela/przyjaciółki czy rodziców. Chodzi o utrzymujący się od jakiegoś czasu stan rzeczy wyraźnej odrębności. Jednakże by uznać, że również ta więź uległa rozpadowi, nie musisz w te pędy wyprowadzać się z mieszkania i sztucznie kreować rzeczywistości. Często bywa tak, że małżonkowie zamieszkują razem, ale nic poza tym ich nie łączy. Dla porównania można użyć przykładu współlokatorów wynajmujących wspólne mieszkanie.

Przejdźmy teraz do omówienia drugiej z pozytywnych przesłanek, jaką jest trwałość rozkładu pożycia. Sąd nabierze przekonania, że rozkład pożycia jest trwały, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że nie ma realnych szans na jego ponowne podjęcie. Co do zasady trwałość jest pojęciem umownym, zależnym od okoliczności konkretnej sprawy. W pierwszej kolejności należałoby się odnieść do kwestii bardziej doniosłej, a mianowicie zmieniającego się w ostatnich latach społeczeństwa. Coś, co dla naszych dziadków, a nawet rodziców byłoby niedopuszczalne i wiązałoby się z ogólnym, można tak to ująć, potępieniem społecznym, dziś staje się standardem i nikogo nie powinno dziwić. O ile wcześniej trwałość należało interpretować w latach, o tyle współcześnie najczęściej jest to kwestia kilku miesięcy. Nawet jeśli samo małżeństwo trwało krócej niż rok, spokojnie możemy powiedzieć, że niewykluczone jest, iż i w takim przypadku uda Ci się rozwieść, jeśli oczywiście wykażesz zaistnienie wszystkich pozostałych przesłanek. Z pewnością nie możemy popadać w skrajność i przyjmować, że kilka dni odrębności zagwarantuje Wam ową trwałość. Musi to być realny czas, który utwierdzi, a wręcz zakorzeni rozpad relacji. Jednak, co najważniejsze, czas ten w połączeniu z konkretnymi okolicznościami musi zbudować w sądzie przekonanie o braku możliwości powrotu, a zatem o ugruntowaniu Waszej rozłąki i braku powodzenia w powrocie do poprzednio łączących Was relacji.

Wśród przesłanek określonych mianem negatywnych możemy wskazać na dwie:

- 1) wskutek rozwodu miałyby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci albo z innych względów orzeczenie rozwodu byłoby

- sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (przesłanka bezwzględna);
- 2) rozwodu żąda małżonek wyłącznie winny rozkładu pożycia, chyba że zgodę wyrazi drugi małżonek albo jego odmowa zgody na rozwód jest w danych okolicznościach sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (przesłanka względna).

Zagłębiając się w pierwszą i zarazem bezwzględną przesłankę, należy mieć na uwadze, że osobom mającym wspólne małoletnie dzieci będzie nieco trudniej uzyskać rozstrzygnięcie o rozwodzie, co nie oznacza, że jest to niemożliwe. Prawo w sposób szczególny chroni dzieci. Zamysł jest taki, aby one same w związku z rozstaniem rodziców ucierpiały jak najmniej. Wymaga to jednak bardzo dojrzałego podejścia rodziców do problemu, a z uwagi na skalę emocji w tym okresie jest to bardzo trudne do osiągnięcia. Jeśli Wasze wspólne życie w ostatnim czasie to pasmo licznych nieporozumień, kłótni czy tzw. cichych dni, to z pewnością taka atmosfera domowa nie sprzyja rozwojowi dziecka, a tym samym jego dobru.

Przesłanka negatywna bezwzględna dotyczy sytuacji odmiennej, w której skutek rozwodu miałyby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci. Tu rozgranaczyć trzeba dwie kwestie: rozkładu pożycia i samej w sobie instytucji małżeństwa. O ile przepis traktujący o przesłance negatywnej bezwzględnej chroni dziecko przed rozpadem samej instytucji małżeństwa, o tyle nie ma mocy, ażeby uchronić przed rozpadem pożycia, a zatem opisanych powyżej więzi (duchowej, fizycznej i gospodarczej). Przeważnie konflikt małżeński jest na tyle poważny, że sztuczne podtrzymywanie wzajemnej relacji nie wpływa pozytywnie na psychikę dziecka. Gdyby zaś istniały widoki na pogodzenie się czy poprawę stosunków i powrót do normalności, to z kolei nie istniałaby podstawa do rozwodu. Dlatego sąd oddalający powództwo, powołując się na omawianą przesłankę negatywną bezwzględną, powinien wyjaśnić, na czym polegałoby naruszenie dobra dziecka w sytuacji rozpadu samej instytucji małżeństwa, skoro pożycie małżonków uległo naturalnemu i samoistnemu rozpadowi. Sąd powinien udzielić jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, dlaczego utrzymywanie martwego małżeństwa służy dobru dziecka.

Publikacja omawia poszczególne etapy procesu rozwodowego oraz przybliża możliwe sytuacje, z którymi przyjdzie się zmierzyć stronie – od formułowania żądania pozwu, po przebieg postępowania, aż do rozstrzygnięcia, czyli wyroku, wraz z omówieniem jego elementów i dalszych możliwych działań związanych np. z majątkiem wspólnym stron.

Opracowanie zostało wzbogacone o przykładowe zapisy żądania pozwu oraz wniosku o zabezpieczenie. Zawarto w nim również orzecznictwo sądów, przydatne przy interpretacji zapisów kodeksowych.

Książka jest przeznaczona dla adwokatów, radców prawnych, sędziów oraz osób potrzebujących pomocy przy podejmowaniu działań rozwodowych. Będzie stanowiła także silne wsparcie dla kobiet, które ze względu na swoją sytuację życiową decydują się na rozwód. Może ona stanowić literaturę pomocniczą dla aplikantów aplikacji adwokackiej lub radcowskiej, którzy są zainteresowani praktyczną stroną procesu rozwodowego.

Agnieszka Juchno-Marcjan – szczeciński adwokat i mediator sądowy z wieloletnim doświadczeniem w zakresie procesów rozwodowych, alimentacyjnych, a także o tematyce rodzinnej, majątkowej i karnej, prowadzonych przed sądami na terenie całej Polski; założycielka kancelarii skupiającej prawników specjalizujących się w prawie rodzinnym, majątkowym i spadkowym, również w ujęciu międzynarodowym; autorka wielu publikacji prasowych i publicystycznych.

Karolina Sekuła-Barańska – radca prawny; członek Okręgowej Izby Radców Prawnych w Szczecinie; swoje bogate doświadczenie zawodowe, w szczególności w dziedzinie prawa rodzinnego, zdobyła jeszcze w trakcie aplikacji radcowskiej; uczestniczyła w prowadzeniu wielu procesów rozwodowych, alimentacyjnych, dotyczących podziału majątku i innych związanych z szeroko pojętym prawem rodzinnym.

ISBN 978-83-8286-894-4

49ZŁ (W TYM 5% VAT)

9 788382 868944

Czytaj także
w aplikacji Smarteca

9788382868944 W01P01

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL

WWW.PROFINFO.PL

